

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z CHEMII

Przedmiotem oceniania są:

- wiadomości;
- umiejętności;
- postawa ucznia i jego aktywność.

Cele ogólne oceniania:

- rozpoznanie przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań programowych;
- poinformowanie ucznia o poziomie osiągnięć edukacyjnych z chemii i postępach w tym zakresie;
- pomoc uczniowi w samodzielnym kształceniu chemicznym;
- motywowanie ucznia do dalszej pracy;
- dostarczanie nauczycielowi informacji zwrotnej na temat efektywności nauczania, prawidłowości doboru metod i technik pracy z uczniem.

W szczególności ocenie podlegają następujące osiągnięcia edukacyjne:

- a) Znajomość i umiejętność korzystania z terminów i pojęć chemicznych do opisu zjawisk i właściwości, w tym:
 - odpowiedź ucznia udzielana na lekcji;
 - dyskusja prowadzona na lekcji;
 - poprawne stosowanie sprzętu chemicznego;
 - opisywanie doświadczeń, prowadzenie obserwacji i wyciąganie wniosków;
 - rozwiązywanie zadań domowych.
- b) Umiejętność przeprowadzania obliczeń w różnych sytuacjach praktycznych, w tym:
 - rozwiązywanie zadań związanych ze stosowaniem praw chemicznych;
 - przygotowywanie roztworów o określonym stężeniu procentowym;
 - rozwiązywanie zadań związanych ze stężeniem procentowym;
 - obliczanie gęstości substancji (w oparciu o wzór);
 - obliczanie składu procentowego mieszanin i związków chemicznych;
 - obliczanie zawartości jednego ze składników w mieszaninie lub związku chemicznym).
- c) Umiejętność odczytywania i korzystania z informacji przedstawionej w formie tekstu, tabeli, wykresu, rysunku, schematu i fotografii i oraz przetwarzania i interpretowania tych informacji, w tym:
 - praca z podręcznikiem, literaturą popularnonaukową i programami komputerowymi;
 - analiza diagramów, wykresów, schematów, tabel i rysunków.
- d) Umiejętności stosowania zintegrowanej wiedzy do objaśniania zjawisk przyrodniczych, wskazywania i analizowania współczesnych zagrożeń dla człowieka i środowiska, w tym:
 - twórcze dyskusje poruszających problemy zagrożeń i ochrony środowiska;
 - praca metodą projektów;
 - analiza wyników badań środowiska przeprowadzonych przez uczniów w najbliższej okolicy.
- e) Umiejętność stosowania zintegrowanej wiedzy do rozwiązywania problemów, w tym:

- twórcze rozwiązywania problemów – dostrzeganie i analiza problemu oraz planowanie metod jego rozwiązania;
- twórcze projektowanie eksperymentów chemicznych wykonywanych na lekcji lub w domu – kojarzenie faktów, przeprowadzanie obserwacji i wyciąganie wniosków;
- rozwiązywanie zadań – wypisywanie danych i szukanych, określanie toku postępowania, przedstawianie wyników i ich interpretacja.

Formy aktywności podlegające ocenie:

- a) wypowiedzi ustne (przynajmniej raz w semestrze) np.: swobodna wypowiedź na określony temat, charakteryzowanie przemian chemicznych, odpowiedź potwierdzająca znajomość symboliki pierwiastków chemicznych, umiejętność wnioskowania przyczynowo-skutkowego itp. przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość materiału z trzech ostatnich lekcji, w przypadku lekcji powtórzeniowych z całego działu.
- b) wypowiedzi pisemne:
 1. kartkówki obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji (nie muszą być wcześniej zapowiedziane, ale mogą).
 2. sprawdziany podsumowujące poszczególne działy (sam sprawdzian oraz jego formę należy zapowiedzieć, co najmniej tydzień wcześniej).
 3. sprawdziany okresowe (semestralne lub całoroczne raz w semestrze nauczyciel może przeprowadzić sprawdzian podsumowujący wiadomości ucznia z większej partii materiału - kompendium z chemii obejmujące zadania z treścią przygotowujące uczniów do egzaminu gimnazjalnego).

Przyłapanie ucznia na niesamodzielnej pracy podczas tzw. kartkówki, na sprawdzianie lub pracy klasowej wiąże się z otrzymaniem oceny niedostatecznej, zakończeniem pracy oraz nie możliwością poprawy oceny. Przez niesamodzielną pracę należy rozumieć: odwracanie się, rozmawianie, odpisywanie, przepisywanie, itp.
- c) wkład pracy w przyswojenie wiedzy na lekcji bieżącej (krótkie wypowiedzi na lekcji, praca w grupie, obserwacja doświadczeń i wyciąganie wniosków itp.).
Będą oceniane za pomocą tzw. „plusów” zapisanych w tzw. zeszytach aktywności, które zostaną następnie przeliczone na oceny. Uczeń otrzyma ocenę bardzo dobrą, gdy zgromadzi cztery plusy (przy jednej godzinie chemii w tygodniu) bądź pięć (przy dwóch godzinach w tygodniu). W przypadku dużego wkładu pracy na lekcji uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą lub dobrą.
- d) umiejętności doskonalone w domu (praca domowa).
Będzie oceniana w skali celujący-bardzo dobry – dobry – dostateczny – dopuszczający. Za brak zadania domowego uczeń otrzymuje „minus”. Otrzymanie przez ucznia trzech minusów jest równoznaczne z oceną niedostateczną wpisywaną do dziennika. W przypadku, gdy uczeń zostanie przyłapany na odpisywaniu pracy domowej (np. na przerwie), zostaje ukarany wpisem w postaci oceny niedostatecznej do dziennika. Osoba, która udostępniła materiał do przepisania otrzymuje negatyw w formie minusa.
- e) zeszyt przedmiotowy obowiązkowy – sprawdzany jeden raz w ciągu semestru.
Na ocenę za prowadzenie zeszytu przedmiotowego wpływają: poprawność i systematyczność w zapisie notatek, bieżące zapisy stanowiące odpowiedzi na zadane treści z prac domowych, walory estetyczne, zapis tematów lekcji, numerów jednostek lekcyjnych oraz dat, opracowania graficzne oraz zadania domowe z danego miesiąca.
- f) brak zeszytu przedmiotowego w przypadku, gdy była zadana praca domowa, zostaje odnotowany jako „minus” w zeszytach aktywności.
- g) prace dodatkowe (opracowanie referatu, dramy, pomocy multimedialnych na zadany temat, opracowania oparte na innych źródłach niż podręcznik, plansze, rysunki, okazy

wzbogacające zbiory i inne) – uczeń otrzymuje ocenę w skali celujący – bardzo dobry – dobry – dostateczny – dopuszczający.

- h) za czynny udział w zajęciach pozalekcyjnych związanych z poszerzaniem i gruntowaniem wiadomości z chemii uczeń otrzymuje dodatkowe oceny (także celujące).

Sposób oceniania:

1. Oceny cząstkowe wyrażane są cyfrowo w skali 1-6. W ciągu semestru (przy jednej godzinie tygodniowo) uczeń powinien uzyskać przynajmniej cztery oceny cząstkowe (w tym co najmniej dwie z pracy pisemnej).
2. Ocena klasyfikacyjna wyrażana jest słownie wg skali: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny, dopuszczający, niedostateczny.
3. W przypadku wypowiedzi pisemnych przyjmuje się skalę punktową przeliczaną na oceny cyfrowe wg kryteriów:
 - ocena niedostateczna 0 – 39%
 - ocena dopuszczająca 40 – 50%
 - ocena dostateczna 51– 70%
 - ocena dobra 71 – 80%
 - ocena bardzo dobra 81 – 100%
 - ocena celująca 100% plus zadanie dodatkowe
4. Ocenę celującą uczeń uzyskuje w przypadku, gdy osiągnie 100% punktów i rozwiąże zadanie dodatkowe lub gdy osiągnie 100% punktów a jego wiedza odbiega poziomem od pozostałych uczniów, a sprawdzian wg uczniów był trudny.
5. Nauczyciel oddaje sprawdzone prace pisemne w terminie dwóch tygodni.
6. Uczeń ma prawo do zgłoszenia przed lekcją, bez żadnych konsekwencji raz (przy 1 godzi. lekcyjnej w tygodniu) bądź dwa razy (przy 2 godzinach lekcyjnych tygodniowo) w ciągu semestru tzw. nieprzygotowanie do lekcji (z wyjątkiem zaplanowanych sprawdzianów i kartkówek, lekcji powtórzeniowych).
7. Klasyfikacji semestralnej i rocznej dokonuje się na podstawie ocen cząstkowych, przy czym większe znaczenie mają oceny ze sprawdzianów, w drugiej kolejności są odpowiedzi ustne i kartkówki. Inne oceny mają charakter wspomagający. Ocena roczna opiera się na średniej arytmetycznej ze średnich semestralnych (dodatkowo brane będzie pod uwagę zaangażowanie i wkład pracy ucznia).

Zasady poprawiania ocen:

1. Uczeń może poprawić ocenę niedostateczną ze sprawdzianu lub pracy klasowej (testu) w terminie ustalonym obopólnie przez siebie i nauczyciela przedmiotu. Brana jest pod uwagę ocena z poprawy.
2. Uczeń może poprawić ewentualnie oceny wyższe od niedostatecznej, ale po uzgodnieniu z nauczycielem;
3. Uczeń, który był nieobecny na zapowiadającym sprawdzianie lub teście (pracy klasowej), musi napisać pracę zaliczeniową (pod warunkiem, że jego nieobecność została usprawiedliwiona). Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeśli był nieobecny tylko na godzinie lekcyjnej w dniu pisania pracy klasowej (testu) i nie przedstawił usprawiedliwienia nieobecności, a także gdy odmówił pisania pracy.
4. W przypadku, gdy uczeń zgłosi chęć uzupełnienia braków z przedmiotu, nauczyciel chętnie udzieli pomocy;
5. Oceny uzyskane z kartkówek nie podlegają poprawie;
6. Jeżeli uczeń z przyczyn losowych nie może napisać sprawdzianu lub testu w określonym terminie, wówczas ma obowiązek napisać sprawdzian w innym terminie, ustalonym z nauczycielem;

7. Nauczyciel może wyrazić zgodę na poprawę ocen z kartkówek lub zadań domowych.

Uczniowie z dysfunkcjami orzeczonymi przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne

1. Uczniowie posiadający informację o dostosowaniu poziomu wymagań edukacyjnych do ich możliwości - otrzymują ocenę dopuszczającą po uzyskaniu 30 % punktów testu, sprawdzianu lub kartkówki.
2. W przypadku uczniów posiadających orzeczenie Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej o dysleksji i dysgrafii przy ocenie zadań i prac pisemnych, błędy wynikające z orzeczonych dysfunkcji nie rzutują na ocenę.
3. Uczniowie posiadający opinie o wydłużonym czasie pracy wydłuża się czas prac pisemnych lub przewiduje się mniejszą ilość zadań.
4. Uczniowie mający orzeczenie o trudnościach w pisaniu, mogą zaliczać kartkówki i sprawdziany ustnie, na zajęciach wyrównawczych zgodnie z zaleceniami Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.
5. Uczniom z upośledzeniem w stopniu lekkim obniża się wymagania programowe, a prace pisemne zalicza się na poziomie 50 % uzyskanych punktów, stosując przeliczanie na oceny wg przyjętej skali.

Sposoby informowania uczniów i rodziców.

1. Na pierwszej godzinie lekcyjnej uczniowie zostają zapoznani z powyższym PSO oraz wymaganiami na poszczególne oceny.
2. Oceny częściowe są jawne, oparte o opracowane kryteria.
3. Wszystkie prace pisemne nauczyciel przechowuje w szkole, przy czym są one do wglądu dla uczniów i ich rodziców. Prace pisemne są przechowywane w szkole do końca bieżącego roku szkolnego.
4. O ocenach częściowych z przedmiotu informuje rodziców wychowawca (zeszyt kontaktów). O ocenach częściowych lub końcowych za pierwszy semestr informuje się rodziców na zebraniach rodzicielskich, udostępniając zestawienie ocen lub w czasie indywidualnych spotkań z rodzicami (np. dni otwarte).
5. Miesiąc przed końcem semestru (roku szkolnego) nauczyciel informuje ucznia o przewidywanej ocenie.

Wymagania ogólne na poszczególne stopnie szkolne:

1. Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:
 - opanował wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania, będące efektem jego samodzielnej pracy,
 - prezentuje swoje wiadomości posługując się terminologią chemiczną,
 - potrafi stosować zdobyte wiadomości w sytuacjach nietypowych,
 - formułuje problemy i rozwiązuje je w sposób twórczy,
 - dokonuje analizy lub syntezy zjawisk fizycznych i przemian chemicznych,
 - wykorzystuje wiedzę zdobytą na innych przedmiotach,
 - potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł informacji,
 - bardzo aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,
 - wykonuje dodatkowe zadania i polecenia,
 - wykonuje twórcze prace, pomoce naukowe i potrafi je prezentować na terenie szkoły i poza nią,
 - w pracach pisemnych osiąga najczęściej 100% punktów możliwych do zdobycia i odpowiada na dodatkowe pytania,

- bierze udział w konkursach chemicznych na terenie szkoły i poza nią;
 - wzorowo prowadzi zeszyt przedmiotowy.
2. Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:
- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania,
 - wykazuje szczególne zainteresowania chemią,
 - potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów w nowych sytuacjach,
 - bez pomocy nauczyciela korzysta z różnych źródeł informacji,
 - potrafi planować i bezpiecznie przeprowadzać doświadczenia chemiczne,
 - sprawnie posługuje się sprzętem laboratoryjnym,
 - wykonuje prace i zadania dodatkowe,
 - prezentuje swoją wiedzę posługując się poprawną terminologią chemiczną,
 - aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,
 - w pisemnych sprawdzianach wiedzy i umiejętności osiąga od 81% do 100% punktów możliwych do zdobycia,
 - zeszyt ucznia zasługuje na wyróżnienie.
3. Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:
- opanował wiadomości i umiejętności bardziej złożone i mniej przystępne, przydatne i użyteczne w szkolnej i pozaszkolnej działalności,
 - potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów typowych, w przypadku trudniejszych korzysta z pomocy nauczyciela,
 - posługuje się i zna sprzęt laboratoryjny,
 - wykonuje proste doświadczenia chemiczne,
 - udziela poprawnych odpowiedzi na typowe pytania,
 - jest aktywny na lekcji,
 - w pracach pisemnych osiąga od 71% do 80% punktów,
 - prowadzi prawidłowo zeszyt przedmiotowy.
4. Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:
- opanował wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, najważniejsze w nauczaniu chemii, oraz takie które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych,
 - z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe problemy o małym stopniu trudności,
 - z pomocą nauczyciela korzysta z takich źródeł wiedzy jak: słowniki, encyklopedie, tablice, wykresy, itp.,
 - wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadowalającym,
 - w przypadku prac pisemnych osiąga od 51% do 70% punktów,
 - posiada zeszyt przedmiotowy i prowadzi go systematycznie.
5. Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:
- ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,
 - wykonuje proste zadania i polecenia o bardzo małym stopniu trudności, pod kierunkiem nauczyciela,
 - z pomocą nauczyciela wykonuje proste doświadczenia chemiczne,
 - wiadomości przekazuje w sposób nieporadny, nie używając terminologii chemicznej,
 - jest mało aktywny na lekcji,
 - w pisemnych sprawdzianach wiedzy i umiejętności osiąga od 40% do 50% punktów,
 - prowadzi zeszyt przedmiotowy.

6. Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:
- nie opanował wiadomości i umiejętności określanych podstawami programowymi, koniecznymi do dalszego kształcenia,
 - nie potrafi posługiwać się sprzętem laboratoryjnym,
 - wykazuje się brakiem systematyczności w przyswajaniu wiedzy i wykonywaniu prac domowych,
 - nie podejmuje próby rozwiązania zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela,
 - wykazuje się bierną postawą na lekcji,
 - w przypadku prac pisemnych osiąga od 0% do 39% punktów,
 - nie prowadzi systematycznie zapisów w zeszycie przedmiotowym.

Opracowała: mgr I. Kubica-Gabrysch